

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Skaidrojums par iepirkumu veikšanu ārkārtas apstākļu novēršanai

Atbilstoši Publisko iepirkumu likuma (turpmāk – PIL) 8. panta septītās daļas 3. punktam pasūtītājs var piemērot sarunu procedūru, ja tam neparedzamu ārkārtas apstākļu rezultātā objektīvi radusies situācija, kurā steidzamības dēļ nav iespējams piemērot atklātu konkursu, slēgtu konkursu vai konkursa procedūru ar sarunām (t.sk. paātrinātās procedūras, kad tiek saīsināti pieteikumu vai piedāvājumu iesniegšanas termiņi).

Par **neparedzamiem ārkārtas apstākļiem** uzskatāmi apstākļi, kuri iziet ārpus normālas ekonomiskās un sociālās situācijas robežām (piemēram, avārijas vai dabas katastrofas, atsevišķi izvērtējot apstākļus arī gadījumā, ja piegādātājs vienusēji atkāpies no līguma un jauns līgums jānoslēdz nekavējoties, piemēram, lai nepieļautu pārtraukumu pakalpojuma vai piegāžu saņemšanā vai nodrošinātu būvlaukuma drošību) un kuru dēļ radusies neatliekama nepieciešamība veikt iepirkumus neparedzamo ārkārtas apstākļu izraisīto seku novēršanai.

Lai sarunu procedūras izvēle atbilstoši PIL 8. panta septītās daļas 3. punktam (sarunu procedūra ārkārtas apstākļu novēršanai) būtu pamatota, nepietiek konstatēt faktu, ka laika trūkuma dēļ nav iespējams piemērot PIL noteiktās iepirkuma procedūras, pasūtītājam jāspēj pierādīt, ka attiecīgā situācija izveidojusies no pasūtītāja neatkarīgu un objektīvi neparedzamu apstākļu dēļⁱ un ir saskatāma tieša cēloņsakarība starp ārkārtas apstākļiem un steidzamībuⁱⁱ. Vienlaikus šīs procedūras piemērošanas pamatam nav obligāti jābūt saistītam ar to, vai valstī ir izsludināta ārkārtējā situācija. (*precizēts 09.08.2023.*)

Pasūtītājiem jāizvērtē, vai ir izpildīti nosacījumi, kas ļautu izmantot sarunu procedūru, un visi tālāk minētie nosacījumi ir jāizpilda kumulatīvi un jāinterpretē šaurā nozīmēⁱⁱⁱ. Izvērtējot katru gadījumu, jāizpildās kritērijiem:

- ✓ Pasūtītājam iepriekš neparedzami apstākļi;
- ✓ Ārkārtēja steidzamība, kas liedz ievērot vispārējos termiņus;

Kā paskaidrots EST judikatūrā^{iv}, ja tiek izmantota ārkārtēja steidzamība, iepirkumu nepieciešams veikt nekavējoties. Šo izņēmumu nevar izmantot tad, ja līguma slēgšanas tiesību piešķiršana prasa ilgāku laiku nekā tad, ja tiktu izmantota pārredzama (atklāta vai slēgta) procedūra, arī paātrināta procedūra.

- ✓ Tik lielā mērā, cik noteikti nepieciešams;

Sarunu procedūra piemērojama, lai nopirktu tikai tādas preces, pakalpojumus vai būvdarbus un tādu to apjomu, kas tieši nepieciešams ārkārtas situācijas novēršanai. Šādu procedūru izmanto, līdz tiek rasti pastāvīgi risinājumi, piemēram, pamatlīgumi par precēm un pakalpojumiem, ievērojot parasto procedūru (arī paātrināto procedūru).

Piemēri:

- *Atsauce uz ārkārtas apstākļiem ir attaisnojama gadījumos, kad ārstniecības iestādei jāiepērk medikamenti, kas neatliekami nepieciešami pacientam, tomēr šādu iepirkuma kārtību nevar attiecināt uz visiem medikamentu iepirkumiem vispār^v.*
- *Ja pasūtītājam nepieciešams iepirkums par ugunsgrēka sekas novēršanai nepieciešamajiem būvdarbiem administratīvajā ēkā, sarunu procedūra jāorganizē nekavējoties pēc ugunsgrēka. Ja iepirkums tiek veikts, piemēram, pēc 6 mēnešiem, pasūtītājam vairs nav pamata atsaukties uz neparedzamiem ārkārtas apstākļiem un piemērot sarunu procedūru.*
- *Ja pasūtītājs novēlotas finansēšanas projekta saskaņošanas dēļ nav savlaicīgi izziņojis sociālās mājās projektēšanas un būvdarbu iepirkumu, sarunu procedūras piemērošana, atsaucoties uz laika trūkumu, šim iepirkumam nav tiesiska, jo laika trūkuma iemesli ir pasūtītāja darbības slihta plānošana un organizēšana.*
- *Nav uzskatāmi par attaisnojumu sarunu procedūras piemērošanai tādi apstākļi, kā nepieciešamība apgūt piešķirto finansējumu vai izpildīt līgumu līdz noteiktam termiņam.*

Pasūtītāji iepirkuma līguma noslēgšanai ārkārtas situācijas novēršanai atkarībā no paredzamās līgumcenas var piemērot PIL 8. panta septītās daļas 3. punktā minēto sarunu procedūru, PIL 9. panta 21. daļas nosacījumus vai PIL 10. pantu, ja nepieciešams iegādāties minētā likuma 2. pielikumā iekļautos pakalpojumus.

PIL 9. panta 21. daļas vai PIL 10. panta, piemērojot 32. panta trešo daļu, sarunu procedūras izvēle nav jāsaskaņo ar iepirkumu uzraudzības biroju (turpmāk – IUB). Pasūtītājam iepirkuma dokumentācijā jāsaglabā pierādījumi sarunu procedūras izvēles pamatotībai (piemēram, akti, ziņojumi, ekspertu atzinumi par avāriju vai dabas katastrofu radītajām sekām, lēmumi, rīkojumi, protokoli, kas apliecina tos no pasūtītāja darbības neatkarīgos ārkārtas apstākļus, kurus pasūtītājs objektīvi nevarēja paredzēt un kuru dēļ radusies konkrētā nepieciešamība veikt steidzamu iepirkumu, neievērojot PIL noteiktās procedūras un termiņus).

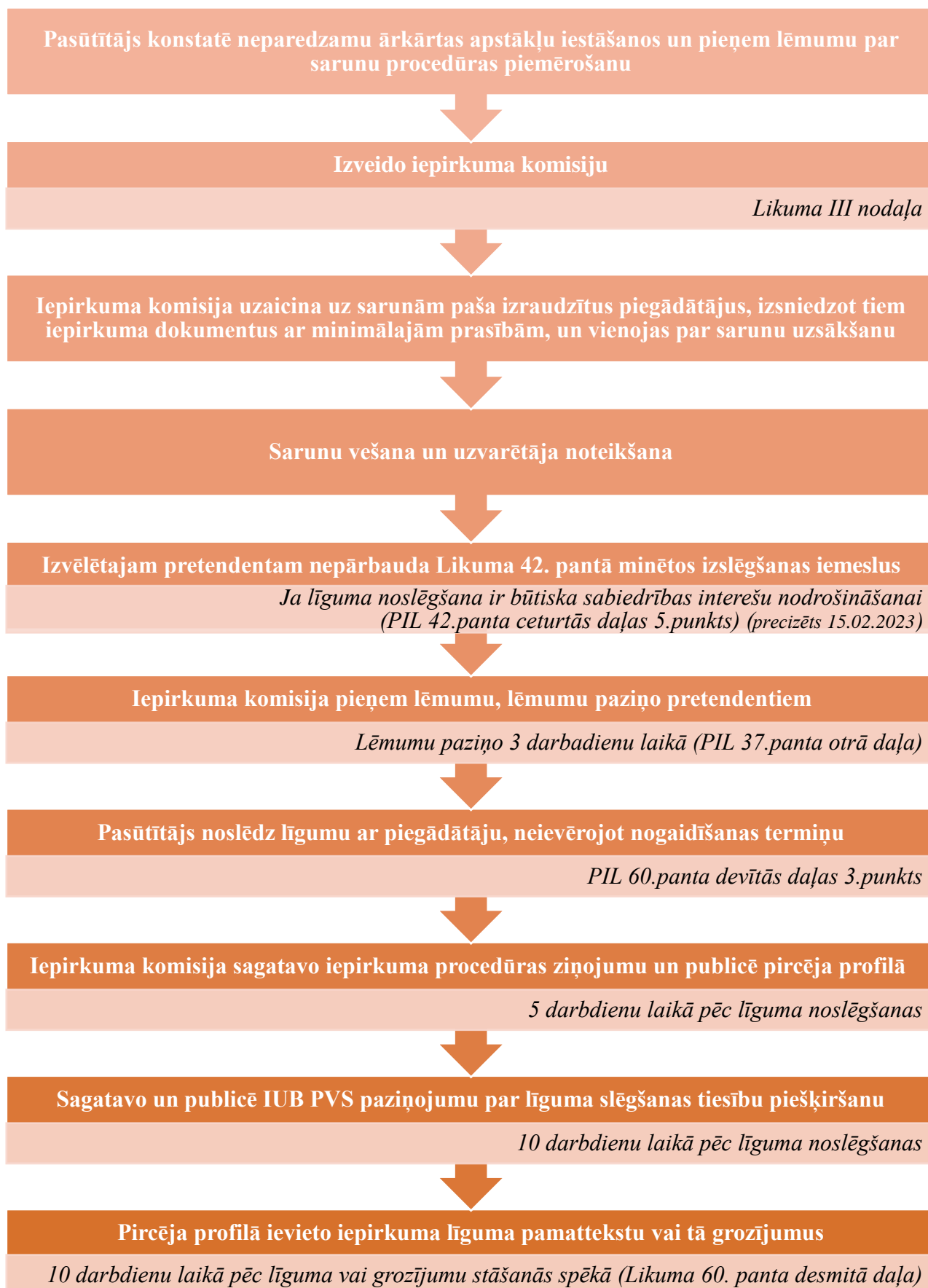
Pasūtītāja iepirkuma lietā ievietojami šādi dokumenti un pierādījumi:

- pierādījumi sarunu procedūras izvēles pamatotībai (katrā situācijā vērtējams atsevišķi, kādi pierādījumi pamato ārkārtas situāciju);
- iepirkuma dokumenti ar minimālajām prasībām (katrā atsevišķā gadījumā vērtējams, kāda informācija iekļaujama par kvalifikāciju, tehnisko specifikāciju, finanšu piedāvājumu);
- informācija par iepirkuma norises gaitu (pasūtītājam pēc iepirkuma jāsagatavo ziņojums, tāpat varētu būt protokoli);
- pēc līguma noslēgšana tas publicējams pasūtītāja pircēja profilā, savukārt IUB Publikāciju vadības sistēmā publicē:
 - sarunu procedūrai – Paziņojumu par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu;
 - PIL 9. panta gadījumā – Informatīvo paziņojumu par noslēgto līgumu;
 - PIL 10. panta gadījumā – Paziņojumu par sociālajiem un citiem īpašiem pakalpojumiem – paziņojums par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu.
- Pēc līguma izpildes, jāievada attiecīgā informācija Līgumu reģistrā.

Iepirkuma veikšana atbilstoši Publisko iepirkumu likuma

8. panta septītās daļas 3. punktam

(publisku piegādes līgumu vai publisku pakalpojuma līgumu paredzamā līgumcena ir 42 000 *euro* vai lielāka un publisku būvdarbu līgumu paredzamā līgumcena ir 170 000 *euro* vai lielāka).

PIL un Ministru kabineta 2017. gada 28. februāra noteikumos Nr. 107 „Iepirkuma procedūru un metu konkursu norises kārtība” (turpmāk – MK noteikumi Nr. 107) nav konkrēti atrunāta sarunu procedūras norises kārtība, līdz ar to pasūtītājs pats noteic minimālās prasības attiecībā uz piedāvājumu, kuru sagatavo un iesniedz pretendents, apstiprinot savu dalību iepirkumā (t.sk. kvalifikācijas un tehniskās specifikācijas prasības, piedāvājumu izvērtēšanas kritērijus (ja piemērojams), līguma noteikumus). Tāpat pasūtītājs pats nosaka piedāvājuma iesniegšanas laiku, vietu un veidu.

Pasūtītājam, rīkojot sarunu procedūru, nav jāparedz elektroniska piedāvājumu iesniegšana Elektronisko iepirkumu sistēmas (EIS) e-konkursu apakšsistēmā (MK noteikumu Nr. 107 231.1. punkts).

PIL 42. pantā noteikto izslēgšanas noteikumu, tai skaitā nodokļu parādu, neesību pārbauda tikai pretendents, kuram būtu piešķiramas iepirkuma līguma slēgšanas tiesības, uz dienu, kad pieņem lēmumu par iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu.

Ja līguma noslēgšana ir būtiska sabiedrības interešu nodrošināšanai, pasūtītājs izvēlētajam pretendents nepārbauda Likuma 42. pantā minētos izslēgšanas iemeslus (PIL 42.panta ceturtais daļas 5.punkts).

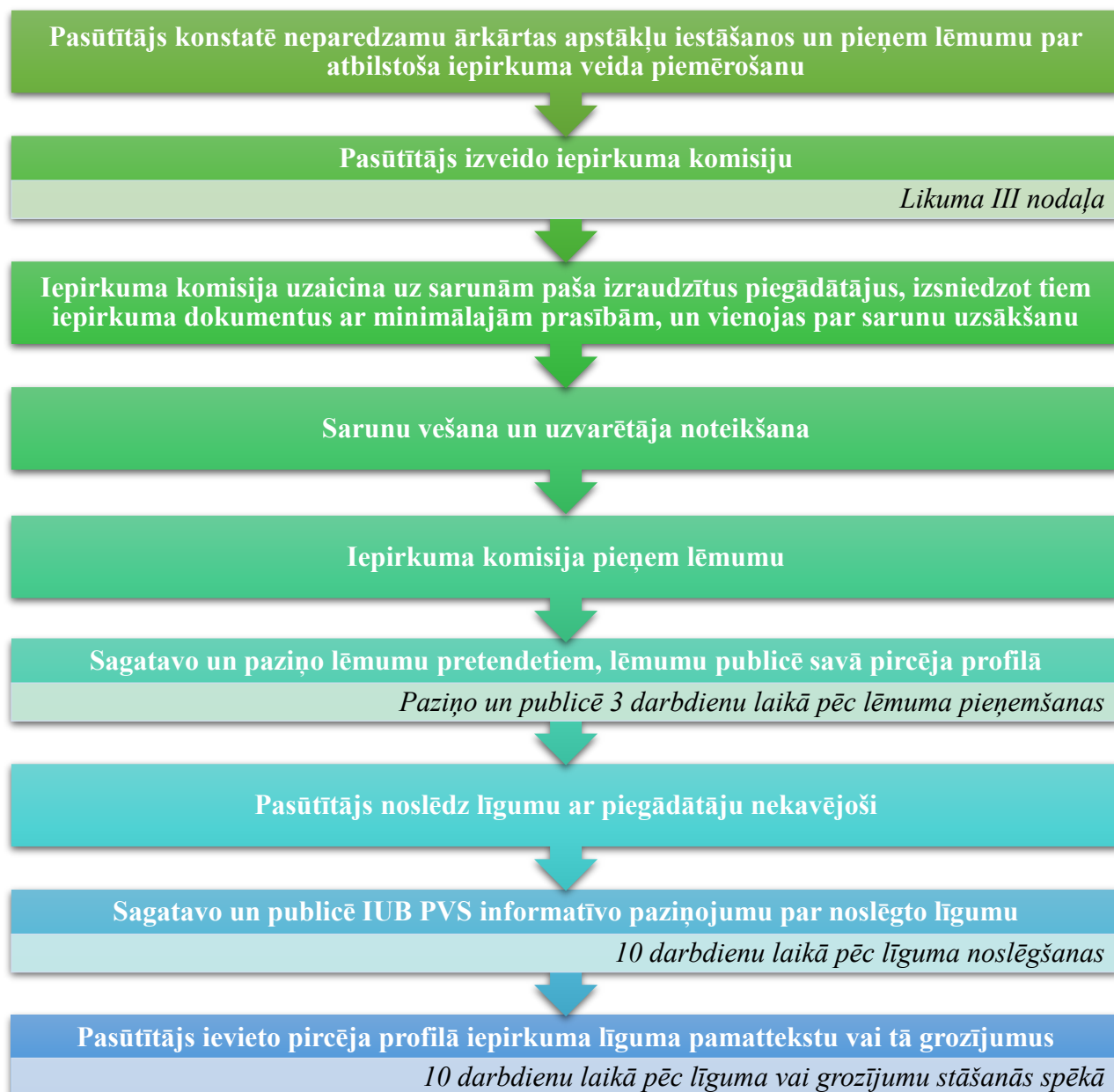
Sarunu procedūras piemērošanas gadījumā pasūtītājs neievēro līguma noslēgšanas nogaidīšanas termiņu (PIL 60. panta devītais daļas 3. punkts).

Iepirkuma veikšana atbilstoši Publisko iepirkumu likuma

9. panta 21. daļas 1. punktam

(publiska piegādes līguma vai publiska pakalpojuma līguma paredzamā līgumcena ir 10 000 euro vai lielāka, bet mazāka par 42 000 euro, un publiska būvdarbu līguma paredzamā līgumcena ir 20 000 euro vai lielāka, bet mazāka par 170 000 euro)

Pasūtītājs ir tiesīgs nepiemērot PIL 9. panta sestās un astotās daļas noteikumus, ja iepirkums atbilst PIL 8. panta septītās un astotās daļas nosacījumiem.

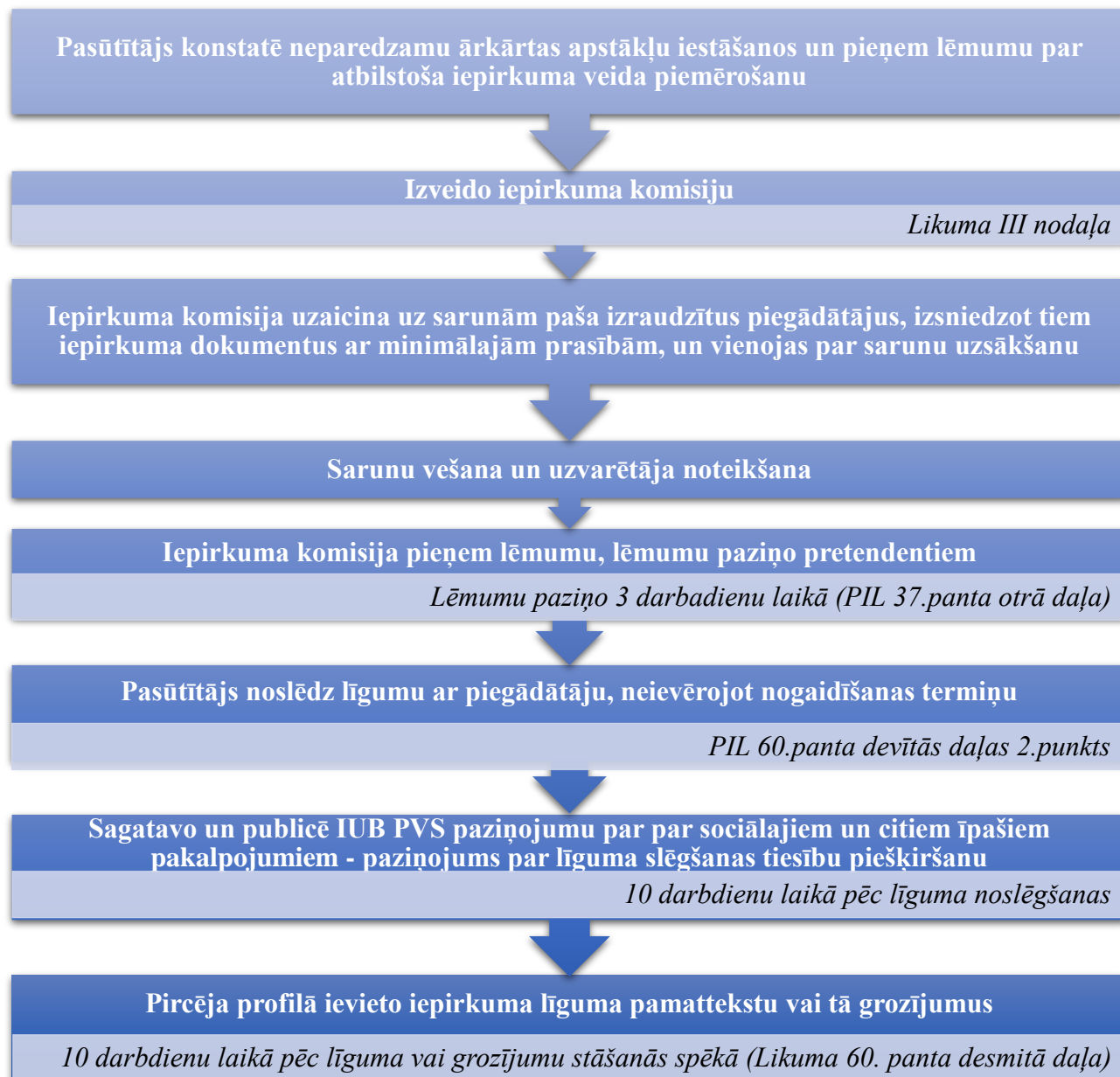
Piemērojot PIL 9. panta 21. daļas 1. punkta nosacījumus iepirkuma līguma noslēgšanai, pasūtītājs ir tiesīgs nepiemērot PIL 9. panta sestās un astotās daļas nosacījumus. Līdz ar to, lai noslēgtu iepirkuma līgumu ārkārtas apstākļu novēršanai, pasūtītājs ir tiesīgs nublicēt sākotnējo paziņojumu par plānoto līgumu un nepiemērot PIL 9. panta astotajā daļā minētos izslēgšanas nosacījumus.

Iepirkuma veikšana atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 10. pantam^{vi}

(publisku pakalpojuma līgumu paredzamā līgumcena ir 42 000 euro vai lielāka)

PIL 10. panta nosacījumus piemēro PIL 2. pielikumā (piemēram, ēdināšanas pakalpojumi, medicīniskā personāla nodrošināšana u.c.^{vii}) ietvertu pakalpojumu iegādei.

Pasūtītājs iepirkuma izziņošanai ir tiesīgs nublicēt paziņojumu par sociālajiem un citiem īpašiem pakalpojumiem, ja iepirkums atbilst likuma 8. panta septītās daļas 3. punktā minētajam gadījumam (PIL 32. panta trešā daļa).

Iepirkuma līguma noslēgšanai par ārkārtas apstākļu novēršanu, pasūtītājs ir tiesīgs nepiemērot PIL 32. pantā noteikto piedāvājumu iesniegšanas termiņu.

ⁱ Skatīt arī Eiropas Savienības Tiesas (turpmāk – EST) 1992. gada 18. marta spriedums lietā C-24/91 *Komisija/Spānija*, 13. punkts; 1993. gada 2. augusta spriedums lietā C-107/92 *Komisija/Itālija*, 12. punkts (EST spriedumu apkopojums pieejams IUB [tīmeklviestnē](#));

ⁱⁱ Piemēram, IUB iesniegumu izskatīšanas komisijai (IIK) (2015. gada 6. jūlija lēmums Nr. 4-1.2/15-192) vērtējot pasūtītāja rīcību, piemērojot ārkārtas apstākļu sarunu procedūru, bija jākonstatē: 1) ārkārtas situācija; 2) steidzamība, t.i., ārkārtas apstākļu radītās sekas nevar novērst, piemērojot citas iepirkuma procedūras; 3) iepriekš minētie apstākļi nav atkarīgi no pasūtītāja darbības.

IIK komisija vērtēja, vai konkrētajā gadījumā nevarēja piemērot atklātu konkursu vai slēgtu konkursu, lai īstenotu būvdarbus pilnībā vai daļēji, un IIK izvērtēja pasūtītāja darbības tieši steidzamības kontekstā, jo arī steidzamības aspekts sarunu procedūras piemērošanai ir saistāma ar pasūtītāja rīcību ārkārtas apstākļu radīto seku novēršanai.

ⁱⁱⁱ Skatīt arī EST spriedumu lietā C-275/08 *Komisija/Vāciju* un lietā C-352/12 *Consiglio Nazionale degli Ingegneri*;

^{iv} Skatīt arī EST 2013. gada 20. jūnija spriedumu lietā C-352/12, 50.–52. punkts;

^v Skatīt arī EST 1994. gada 3. maija spriedums lietā C-328/92 *Komisija/Spānija*, 18. punkts;

^{vi} Skatīt skaidrojumu par [Publisko iepirkumu likuma 2. pielikumā minēto pakalpojumu iepirkumu veikšanas kārtību](#);

^{vii} Skatīt arī Publisko iepirkumu likuma 2. pielikumā ietverto [pakalpojumu sarakstu](#).

DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU